

In memoriam

Prof. dr Pjer Bidar, 1947-2010 (Prof. Dr. Pierre Bidart)

Sa godinama, većina nas postane svesna koliko su iskreni prijatelji u životu retki. Period koji je, nadamo se, iza nas "pomogao" nam je da shvatimo da isto pravilo važi i za naučnu zajednicu. Srećom, čak i surova životna pravila imaju svoje izuzetke. Odlazak pravih prijatelja tim je bolniji za sve one koji iza njih ostanu. Svi koji su lično znali prof. dr Pjera Bidara – uredništvo časopisa *Etnoantropološki problemi*, Odeljenje za etnologiju i antropologiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, kao i etnologija i antropologija u Srbiji, žale što su izgubili iskrenog prijatelja, čoveka od inicijative koji nije okolišio da i bez poziva pomogne, kada god bi pomislio da za to postoji potreba.

Prof. Bidar je otišao u noći između 16. i 17. septembra 2010. godine, dok je u Sofiji sa puno žara započinjao novu misiju savetnika za kulturu i nauku pri ambasadi Republike Francuske. Ima duboke simbolike u činjenici da je njegovo srce prestalo da kuca u onom delu Evrope čijem je naučnom i kulturnom životu dao trajan doprinos.

Profesor Bidar je rođen 1947. godine u malom mestu Sent Etjen de Bajgori (Saint-Etienne-de-Baigorry, departman Atlantski Pireneji), u živopisnom brdsko-planinskom baskijskom kraju na razmeđi između Francuske i Španije. Njegov zavičaj poznat je po Kraljevstvu Navare, prkosnim karakterima gaskonjskih kadeta, britkom maču i još ubojitijoj reči njihovog komandanta Sirana de Beržeraka, kao i zanosnim gradovima na obali Atlantika. Strasno je voleo svoj zavičaj i nastavio je da učestvuje u njegovom kulturnom i političkom životu i kada ga je univerzitetska karijera odvela u Bordo, a potom i dalje, u prostore severne Afrike i istočne Evrope.

Pjer, kako je jedino dozvoljavao da ga zovu oni koje je smatrao svojim prijateljima, završio je osnovne i magistarske studije sociologije (E.H.E.C.S. sociologie), a potom je odbranio i dve doktorske disertacije, od kojih je prva bila iz politike (Paris I), dok je druga bila iz društvenih nauka (Doctorat és Lettres et Sciences Humaines, Paris X). Bio je polaznik, a kasnije i član Kuće Velazkez (Casa de Velázquez), ugledne naučno-obrazovne i kulturne institucije francuske vlade osnovane 1928. godine u Madridu, u čijem okviru radi Škola za visoke španske i iberijske studije (*École des hautes études hispaniques et ibériques* - EHEHI). Bio je član uredništva naučnog časopisa *Francuska etnologija* (*Ethnologie française*), kao i član međunarodnog uredništva *Etnoantropoloških problema*.

Prof. Pjer Bidar je nosio visoka francuska i španska odličja. Bio je vitez Legije časti, kao i komandant Reda Izabele Katoličke.

Svoju nastavničku karijeru Pjer je započeo kao docent Univerziteta u Pou (*L'Université de Pau et des Pays de l'Adour* - UPPA), da bi je kasnije nastavio profesurom na Univerzitetu Bordo Segalen (*Université Bordeaux Segalen*, ranije Univerzitetu Viktor Segalen Bordo 2), na Odeljenju za etnologiju i socijalnu i kulturnu antropologiju (*Département d'Ethnologie - Anthropologie sociale et culturelle*). Na svom matičnom univerzitetu, prof. Bidar je držao predavanja iz političke antropologije, odnosa između politike i religije, nacionalne i regionalne kulturne baštine, kao i dinamike unutar modernih nacionalnih država.

Francusku i međunarodnu naučnu zajednicu prof. Bidar je zadužio pre svega svojim studijama o istorijskoj i kulturnoj posebnosti Baskijaca (*La singularité Basque*, PUF, 2001), kao i antropološkom pristupu razumevanju i usmeravanju tokova u savremenim društvima (*Défendre la société. Une posture anthropologique*, Ed. Atlantica, 2008). Ostaće zapamćeni i njegovi radovi posvećeni odnosu nauke i politike u istočnoj Evropi, poput kraće studije "L'anthropologie en mutation dans un monde en mutation", *Certeri Ethnologice Romane ti Contemporane*, Université de Bucarest, 2008, 25-36.

Bio je neumoran u ulozi propagatora nauke i verovao je da se najčvršće veze među različitim državama i kulturama uspostavljaju zajedničkim učenjem i uporednim istraživanjem. Sa tim idejama na umu, pristupio je osnivanju Evropskog letnjeg univerziteta iz antropologije (*Université européenne d'été en anthropologie*), u okviru Univerziteta u Bordou, kojim je uspešno rukovodio tokom pet uzastopnih izdanja. Letnji univerzitet je bio tematski usmeren, sa novom temom svake godine, i okupljao je studente doktorskih studija iz zemalja Magreba, Afrike, istočne Evrope i Francuske, kao i ugledne međunarodne predavače. Potpisnik ovih redova sa zahvalnošću se seća živih intelektualnih razmena i izuzetnog ambijenta obnovljenog utvrđenja vitezova reda sv. Jovana u baskijskom mestu Irisari, gde je imao čast da predaje u okviru programa letnje škole 2009. godine, kao i druženja i zalazaka sunca na obali Atlantskog okeana u San Sebastijanu, Sen-Žan de Luzu i Bijaricu, u kojima je Pjer sa šarmom preuzimao na sebe ulogu domaćina i vodiča.

Razvoju međunarodne saradnje prof. Bidar je tokom više godina značajno doprinio i preko međuuniverzitetske saradnje, u okviru koje je uspostavio veze, predavao ili organizovao razmenu nastavnika, odnosno studenata sa univerzitetima u Bukureštu, Pardubicama, Sofiji, Minsku, Kijevu, Beogradu i drugim visokoškolskim centrima.

Osim preko svojih ličnih naučnih kontakata i inicijativa, srpsku, a posredno i francusku etnologiju i antropologiju prof. Bidar je zadužio obezbeđivši da Francuski kulturni centar u Beogradu pokrije troškove prevođenja zbornika radova *Strukturalna antropologija danas. U čast Kloda Levi-Strosa*

(SGC i Odeljenje za etnologiju i antropologiju Filozofskog fakuleta, Beograd 2009), odnosno tematskog broja *Etnoantropoloških problema*, n.s. God. 4, Sv. 2, 2009 – "L'anthropologie structurale aujourd'hui. Hommage à Claude Lévi-Strauss", posvećenih stogodišnjici rođenja jednog od najznačajnijih francuskih i svetskih antropologa, Kloda Levi-Strosa, koji na žalost takođe više nije sa nama. Na ovoj dragocenoj pomoći uredništvo *Etnoantropoloških problema* i naučna zajednica u Srbiji ostaće zauvek zahvalni Francuskom kulturnom centru i svom iskrenom prijatelju, prof. Pjeru Bidaru.

Doc. dr Slobodan Naumović